

לקריאת הגרסה האנגלית המלאה: 10.1787/migr_outlook-2013-en

מבט על ההגירה הבינלאומית 2013

תקציר בעברית

מגמות עיקריות

- זרמי ההגירה גוברים במדינות OECD, אך עודם נמוכים בהרבה מרמותיהם טרם המשבר. בשנת 2011, ההגירה הקבועה הכוללת עלתה ככלל במדינות OECD לעומת 2010, אך זו מנתה עדיין פחות מ-4 מיליון איש. נתונים ראשוניים לשנת 2012 מצביעים על עלייה נוספת. הגירת עבודה זמנית נותרה ללא שינוי של ממש בהשוואה ל-2010, עם מעט פחות מ-2 מיליון כניסות. מדינות OECD ממשיכות למשוך אליהן סטודנטים מסביב לעולם, עם עלייה של 6% במספר הסטודנטים הבינלאומיים ב-2010 לעומת 2009.
- הודו וסין ממשיכות להיות ארצות מוצא משמעותיות להגירה אל תוך מדינות OECD, אך פולין ורומניה מופיעות השנה בין השלוש הראשונות (אחרי סין) בשל הניידות המשופרת בתוך האיחוד האירופי. התנועה החופשית בתוך מדינות OECD אירופיות עלתה ב-2011, וכיום היא שכיחה פי ארבעה באזור במונחים יחסיים מאשר הגירה ממקומות אחרים. זרמי הגירה יוצאים ממדינות שנפגעו מן המשבר יותר מאחרות, במיוחד מדינות דרום-אירופיות, הואצו גם הם, ב-45% מ-2009 ל-2011.
- בשנת 2011 גדל מספר מבקשי המקלט במדינות OECD ביותר מחמישית, ועלה על 400,000 איש לראשונה מאז 2003. נתונים ראשוניים לשנת 2012 מאשישים את המגמה. מדינות היעד המובילות הן ארצות הברית, צרפת וגרמניה. במידה רבה בגלל "האביב הערבי", התבררה איטליה כמדינה הרביעית ב-2011 מבחינת מספר מבקשי המקלט שקלטה.
- ממשלות רבות החלו להגביל יותר גיוס של עובדים מחו"ל, בשאיפה להגן על כוח העבודה במדינותיהן לנוכח עלייה באבטלה. עם זאת, מדינות הנהיגו גם אמצעים להקלת מצבם של עובדים זרים שאיבדו את עבודתם, בעיקר על ידי כך שהן מתירות להם להישאר ולחפש עבודה. יותר מדינות מאמצות שיטות המבוססות על נקודות, בגלל הגמישות שהן מציעות בבחירת מועמדים בעלי מיומנויות גבוהות. תכניות למשיכת משקיעים ויזמים זוכות גם הן לתשומת לב.
- מצב המהגרים בשוק העבודה החמיר בשנים האחרונות, הן מבחינת שיעורי התעסוקה והאבטלה והן בהשוואה לילידי-המקום. בממוצע, שיעור האבטלה של ילידי-חו"ל עלה ב-5 נקודות האחוז בין 2008 ו-2012, לעומת עלייה של 3 נקודות האחוז בקרב ילידי-המקום. אבטלה ארוכת-טווח של מהגרים הופכת להיות אתגר קשה במדינות OECD רבות. ב-2012, כמעט אחד מכל שני מהגרים מובטלים חיפש עבודה כבר יותר משנה.
- מהגרים צעירים ומהגרים בעלי מיומנויות נמוכות נפגעו במיוחד מן המשבר, אך נשים ומהגרים בעלי מיומנויות גבוהות נפגעו פחות. את הפגיעה הקשה ביותר ספגו מהגרים מאמריקה הלטינית ומצפון אפריקה. מהגרים מצפון אפריקה באירופה, למשל, ידעו ב-2012 אבטלת שיא בשיעור של 26.6%.
- הדגש על מדיניות אינטגרציה והכספים הציבוריים המוקדשים להן שונים באופן ניכר בין מדינות, למרות צורך משותף לתמוך בהשתלבות המהגרים בשוק העבודה על מנת למנוע השפעות אפשריות לזמן ארוך, בעיקר על מהגרים צעירים ועל ילדי מהגרים שנולדו כבר במדינה המארחת. מדינות אחדות המשיכו להשקיע משאבים ציבוריים משמעותיים ביזמות אינטגרציה, בשעה שאחרות קיצצו מאוד בתחום בשל המיתון הכלכלי ואילוצים פיסקליים.

ההשפעה הפיסקלית של ההגירה

השאלה אם מהגרים, בסך הכל, מעשירים את הקופה הציבורית או מכבידים עליה נדונה במקומות רבים. על-פי ההערכות, השפעתם מועטה, ובדרך כלל אינה עולה על 0.5% מן התמ"ג, לחיוב או לשלילה. ואולם, התרומה הפיסקלית נטו של מהגרים בדרך כלל פחות חיובית מזו של ילידי-המקום, בעיקר מאחר שתשלומי המס והתשלומים הסוציאליים שלהם נוטים להיות נמוכים יותר, ולא בגלל תלות גבוהה יותר בהטבות סוציאליות.

חתך הגיל של המהגרים הוא גורם חשוב בהסברת הבדלים בין מדינות בתרומה הפיסקלית נטו של מהגרים, וגילם בעת ההגעה למדינה הוא מרכיב מפתח בקביעת הערך הנוכחי הנקי, המהווך להווה, של תרומותיהם הפיסקליות הישירות נטו בעתיד. למרות זאת, ברוב מנגנוני ההגירה למיון מהגרי עבודה, גיל משחק תפקיד קטן יחסית בהשוואה לגורמים אחרים כגון ניסיון עבודה, שפה והשכלה. באופן כללי יותר, הבדלים בהרכב אוכלוסיית המהגרים לפי קטגוריות הגירה (הגירת עבודה, הגירה מסיבות משפחתיות, הגירה הומניטרית) מסבירים חלק ניכר מן הבדלים בין המדינות בתרומה הפיסקלית של המהגרים ביחס לזו של ילידי-המקום.

תעסוקה היא הגורם החשוב ביותר הקובע את התרומה הפיסקלית נטו של מהגרים, במיוחד במדינות רווחה נדיבות. העלאת שיעור התעסוקה של מהגרים כדי להשוות לזה של ילידי-המקום אמורה לגרום בעקבותיה תועלות פיסקליות ניכרות עבור כלכלות OECD אירופיות רבות.

אפליה נגד מהגרים

אפליה נגד מהגרים וילדיהם בשוק העבודה ובחברה עשויה לפגוע בלכידות חברתית ולהפחית תמריצים להשקיע בחינוך. היא יכולה גם לגרום הפסד כלכלי למדינה המארחת. קשה למדוד אפליה, אך מחקרים מלמדים כי, על מנת לקבל הזמנה לראיון עבודה, אין זה נדיר שמהגרים וילדיהם צריכים לשלוח יותר מפי שניים פניות לעבודה מאשר אנשים ללא רקע של הגירה שקורות החיים שלהם שווים-ערך מכל בחינה אחרת. למעשה, נראה כי ההשפעה הגדולה ביותר של אפליה מורגשת בתהליך הגיוס לעבודה, למרות שיש בה גם כדי לפגוע בקידום וברמות שכר בהמשך.

רוב מדינות ה-OECD נקטו צעדים כדי להילחם באפליה, אם כי בהבדלי קנה-מידה והיקף ניכרים. הנפוצים ביניהם הם סעדים משפטיים. מספר מדינות OECD יישמו בנוסף מדיניות בנוסח "העדפה מתקנת" המבוססת על מטרות ומכסות וכן על כלים כגון קורות חיים אנונימיים. העדויות מלמדות כי יש בהם כדי להילחם באפליה בצורה אפקטיבית, אם הם מתוכננים בקפידה. כלי מדיניות לעידוד גיוון בהעסקה נוסו גם הם במספר מדינות OECD. קשה לאמוד את מידת האפקטיביות שלהם, מאחר שהמעסיקים המשתתפים הם אלה המעוניינים יותר מאחרים בגיוון. נראה כי העלאת מודעות חשובה במיוחד לצורך התגברות על סטריאוטיפים שליליים, המהווים כנדמה גורמי מפתח להתנהגות מפלה.

ממצאים מרכזיים

- הגירה היוותה 40% מסך הגידול באוכלוסייה במרחב ה-OECD בתקופה שבין 2001 ו-2011.
- הגירה קבועה למדינות OECD גדלה ב-2% ב-2011. מספרים ראשוניים מצביעים על גידול דומה ב-2012.
- הגירה בהקשר של חופש תנועה באירופה התאוששה ועלתה ל-15% ב-2011 לאחר צניחה של 40% כמעט במהלך המשבר (2007-2010).
- באירופה, פחות מאחד מכל שני עובדים מהגרים מגויסים מחו"ל.
- מספר הסטודנטים הבינלאומיים גָּדַל בהתמדה, ועלה על 2.6 מיליון ב-2010.
- אחוז המהגרים האסיאתיים בזרמי ההגירה אל מדינות OECD ממשיך לטפס, והגיע ל-36% ב-2011. הדבר מציב את אסיה רק מעט אחרי אירופה כיבשת מוצא.
- מספר מבקשי המקלט במדינות OECD גדל ביותר מ-20% ב-2011 ו-7% ב-2012.
- עשר מדינות חדשות יישמו את הדירקטיבה של האיחוד האירופי בדבר אשרת העבודה של האיחוד האירופי (Blue Card) ב-2012; הכרטיס מונפק כיום על ידי כל המדינות שהדירקטיבה מתייחסת אליהן.
- ב-2011 וב-2012, שבע מדינות ה-OECD שינו את השיטה הנהוגה אצלן כדי למשוך סטודנטים בינלאומיים לתארים מתקדמים אל תוך שוקי העבודה שלהם.
- בממוצע מדינות ה-OECD, מהגרים הושפעו יותר מעליית האבטלה מאשר ילידים; שיעור האבטלה בקרב מהגרים עלה מ-8.1% ב-2008 ל-12.9% ב-2012 לעומת עלייה מ-5.4% ל-8.7% בקרב ילידי-המקום.
- בין 2008 ו-2012, אחוז המהגרים המובטלים יותר משנה מתוך המהגרים המובטלים עלה מ-31% ל-44% במדינות ה-OECD.

© OECD

תקציר זה אינו מהווה תרגום רשמי של ה-OECD.

שעתוק תקציר זה מותר בכפוף לאזכור זכות היוצרים של ה-OECD וכותרת הפרסום המקורי.

**תקצירים רב-לשוניים הם קטעים מתורגמים מתוך פרסומים של ה-OECD שפורסמו במקור באנגלית ובצרפתית. ניתן להשיגם ללא תשלום
בחנות המקוונת של ה-OECD, בכתובת www.oecd.org/bookshop**

למידע נוסף, ניתן ליצור קשר עם יחידת זכויות ותרגומים של ה-OECD, מינהלת ענייני ציבור ותקשורת, בדוא"ל:
rights@oecd.org, או בפקס מס':

+33 (0)1 45 24 99 30

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

תר האינטרנט שלנו www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD (2013), *International Migration Outlook 2013*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/migr_outlook-2013-en